

1. Aanleiding

Ons huidige gemeentelijk rioleringsplan (GRP II) is geldig tot en met 2009. Volgens de Wet Milieubeheer (Wm) moet iedere gemeente in het bezit zijn van een actueel GRP. Er dient met ingang van 2010 dus een nieuw plan te komen.

In het GRP legt de gemeente onder andere vast:

- hoe ze om wil gaan met de inzameling en transport van afval- en hemelwater en
- hoe om te gaan met problemen als gevolg van grondwaterstanden en
- wat in dit alles de verantwoordelijkheid van de particulier is.

Deze startnotitie beschrijft de stappen die worden gezet om tot een nieuw GRP te komen. Daarin schenken we ook aandacht aan de wijze waarop burgers, ondernemers en de gemeenteraad hierbij worden betrokken.

Nieuwe wetgeving zullen we vertalen in het nieuwe GRP. Ook geven we onze beleidsvoorkeur in deze startnotitie zoveel mogelijk aan.

Voor de geldigheidsduur van het nieuwe GRP willen we aanhaken bij een belangrijke termijn in het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW juli 2008). Hierin moet het watersysteem in 2015 'op orde' zijn. Het GRP III geldt tot en met 2016. In het GRP IV kunnen we rekening houden met nieuw nationaal beleid dat zich rond 2015 aandient.

2. Doelstelling

De belangrijkste algemene doelen die de gemeente nastreeft bij het rioleringsbeheer zijn:

- het beschermen van de volksgezondheid door zorgvuldig om te gaan met afval-, hemel- en grondwater;
- het bereiken van een duurzaam milieu:
Lozing van rioolwater tijdens stortbuien vervuult het oppervlaktewater. Deze milieubelasting willen we tot een acceptabel niveau terugdringen.
- een veilige leefomgeving:
De riolering moet sterk genoeg zijn om schade of overlast voor de omgeving en de weggebruikers door schade aan riolering zoveel mogelijk te voorkomen en beperken. Ook moet de afvoercapaciteit van de riolering voldoende zijn om schade of (verkeers)overlast tijdens hevige neerslag zoveel mogelijk te voorkomen. Ook problemen door grondwaterstanden worden zoveel mogelijk beperkt.

3. Kaders en uitgangspunten

Belangrijke kaders en uitgangspunten voor het nieuwe GRP zijn:

- Bestuurlijk overleg met waterschap Rivierenland (23 juni 2008) over de resultaten van de optimalisatiestudie (afval)watersysteem. Deze studie werpt een nieuw licht op de opgave van de gemeente om hemelwaterafvoer van het riool af te koppelen.
- Het raadsvoorstel (24 september 2008) over de Update van het GRP 2005-2009, waarin o.a. besloten is over een betere inrichting van de financiële structuur.
- Het collegebesluit (10 juni 2008) over de overeenkomst met Rijkswaterstaat en het waterschap over kostenverdeling en maatregelen voor grondwateroverlast.
- Aanbeveling uit het nazorgonderzoek van de Gemeentelijke Rekenkamer Nijmegen naar het rioolbeleid (juni 2008) dat het nieuwe GRP een 'helder kader op hoofdlijnen' moet bieden en 'aanknopingspunten voor ... de controlerende taak van de raad'.
- De bevindingen uit de (lopende) rechtszaken rond het rioolrecht en de -verordening. Bezwaren richten zich op de heffingsgrondslag en het afschrijven van investeringen.
- Het voornemen uit de Perspectiefnota 2009 voor een meer geleidelijke ontwikkeling van de rioolheffing.

4. Inhoud

Wettelijke verplichte onderdelen van een GRP

Het GRP dient op grond van artikel 4.22 Wet Milieubeheer het volgende te bevatten:

- een overzicht van alle voorzieningen voor afval-, hemel- en grondwater
- een overzicht van de aan te leggen of te vervangen voorzieningen
- een overzicht van de wijze waarop deze voorzieningen worden beheerd
- gevolgen van de aanwezige voorzieningen en activiteiten voor het milieu
- een overzicht van de financiële gevolgen van de activiteiten

Bestuurlijk relevante onderwerpen, beleidsvragen en beleidsvoorkeur van het college

a. zorgplicht hemelwater (1): afkoppelen hemelwaterafvoer

- beleidsvraag:

In Nijmegen koppelen we hemelwaterafvoer af van het riool om te zorgen dat er bij hevige neerslag minder vuil rioolwater in het oppervlaktewater wordt geloosd. Uit een studie, die samen met het waterschap is uitgevoerd, blijkt dat er fors minder afgekoppeld kan worden en toch aan de doelstelling kan worden voldaan. In dit scenario is ons zandfilter na uiterlijk 2019 niet meer nodig. Een scenario waarin voor deze doelstelling niet meer hoeft te worden afgekoppeld maar ons zandfilter ook na 2019 blijft werken is nog goedkoper. Hiervoor is echter wel overeenstemming met het waterschap nodig.

- beleidsvoorkeur:

In het bestuurlijk overleg met het waterschap (23 juni 2008) over de genoemde studie heeft de portefeuillehouder aangegeven het scenario, waarbij we blijven afkoppelen (maar fors minder) te willen hanteren als inzet voor het nieuwe GRP. Een belangrijke overweging daarbij is dat bij afkoppelen sprake is van aanpak bij de bron. Hiermee blijft ook de visie uit ons waterplan Nijmegen (2001) overeind.

b. zorgplicht hemelwater (2): verplichting tot infiltreren van hemelwater

- beleidsvraag:

De Nijmeegse bouwverordening bevat regels om bij bouwplannen het hemelwater van daken binnen het plan te verwerken. Dit geldt zowel voor nieuwbouw als voor herbouw. Ontheffing hierop is in bepaalde gevallen overigens mogelijk. Willen we de regels in de huidige vorm handhaven of bijstellen?

- beleidsvoorkeur:

Een toename van verhard oppervlak aangesloten op de riolering moet worden voorkomen (standstil). Anders zouden de (financiële) inspanningen van gemeente en burgers om juist verhard oppervlak af te koppelen teniet worden gedaan. Of de bouwverordening moet blijven worden ingezet om bij bouwplannen af te koppelen hangt onder meer af van de bestuurlijke keuze rond punt a.

c. zorgplicht hemelwater (3): klimaatontwikkeling en hemelwaterafvoer

- beleidsvraag:

Klimaatscenario's (2050) van het KNMI verwachten meer en heftigere neerslag. Moeten we in Nijmegen nu al maatregelen uitvoeren om extra wateroverlast door klimaatontwikkeling te voorkomen? Of is een pas op de plaats verstandig?

- beleidsvoorkeur:

De komende GRP-periode nemen we nog geen grootschalige maatregelen om in te spelen op extra wateroverlast als gevolg van voorspelde klimaatontwikkeling. De komende jaren is eerst meer onderzoek nodig naar locaties met risico op extra wateroverlast en doelmatige oplossingen.

Wel willen we in de komende GRP-periode via voorbeeld- en proefprojecten verdere kennis en ervaring opdoen met duurzame, innovatieve toepassingen, zoals vegetatiedaken. Hiervoor willen we een klimaatsubsidie instellen, die in verband met waterdoelen, deels gefinancierd wordt uit de rioolheffing.

zorgplicht grondwater:

- beleidsvraag:

Bij problemen door (hoge) grondwaterstanden speelt in zijn algemeenheid de vraag in welke gevallen de gemeente maatregelen treft en wanneer het oplossen van problemen tot de verantwoordelijkheid van de particulier behoort.

- beleidsvoorkeur:

De gemeente is niet verplicht alle problemen door grondwaterstanden op te lossen. De gemeentelijke zorgplicht beperkt zich tot structurele problemen, voor zover deze kunnen worden opgelost door maatregelen in openbaar terrein. De perceelseigenaar dient zelf te zorgen dat verblijfsruimten vocht dicht zijn. Het grondwaterpeil vraagt speciale aandacht rond het Maas-Waalkanaal in verband met de peilstijging van het kanaal (medio 2009). Voor dit gebied blijven de maatregelen vooralsnog beperkt zoals vastgelegd in de overeenkomst tussen gemeente, Rijkswaterstaat en het waterschap (zie punt 3. van deze startnotitie). De komende jaren volgt de gemeente in samenwerking met het waterschap nauwgezet de effecten van de maatregelen op de oppervlakte- en grondwaterstanden en klachten over (grond)wateroverlast.

Als uit de monitoring blijkt dat de maatregelen niet het verwachte effect opleveren, gaan we opnieuw bekijken of het beperken van problemen tot de gemeentelijke zorgplicht behoort en welke maatregelen het meest doelmatig zijn. Indien problemen door grondwaterstanden duidelijk zijn terug te voeren tot de peilstijging van het Maas-Waalkanaal is Rijkswaterstaat verantwoordelijk voor hierdoor veroorzaakte schade.

Uitgangspunt bij de afschrijving van investeringen blijft vooralsnog directe afschrijving, tenzij het verloop van de rechtszaken hierover ons ergens anders toe noodzaakt.

5. Planproces

Planning

Het definitieve GRP moet uiterlijk voor het einde van de looptijd van het huidige GRP (31 december 2009) door de gemeenteraad zijn vastgesteld.

	planproces	besluitvorming	planning	inspraak over	inspraak door	inspraakwijze
	startnotitie	Besluit college	december '08			
	Evaluatie GRP II		november '08			
	Huidige situatie		december '08			
	Gewenste situatie (doelen)	(consultatie raadskamer)	januari			
	Strategie		/februari			
	Middelen (geld)		maart			
	Concept GRP III		maart			
	Afstemming in- en extern		april			
	Ontwerp GRP III		mei			
		Besluit college	mei			
		Besluit raad	mei			
	Inspraak		juni	ontwerp GRP	ingezetenen	schriftelijk
	Definitief GRP III		juli, augustus			
		Besluit college	september			
		Besluit raad	november			
	Publicatie		december			

Betrokkenen

- B&W bereiden het beleid voor en voeren het uit in opdracht van de raad.
- De gemeenteraad stelt het beleid uiteindelijk vast en beslist hoe daarbij wordt omgegaan met wensen van andere partijen. Het college wil de raad ook tussentijds betrekken bij het formuleren van de doelen.
- Waterschap Rivierenland:
Over het concept-GRP zal overleg plaatsvinden met het waterschap. Bij het vaststellen van het GRP bepaalt de raad hoe om te gaan wensen van het waterschap.
- Gedeputeerde Staten:
De provincie ziet bij het GRP vooral toe op de gemeentelijke financiën.
- Burgers en bedrijven: zie 6. Inspraak

Projectorganisatie

Het opstellen van het GRP III wordt in eigen beheer uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de afdeling beleid openbare ruimte in samenwerking met en medewerking van alle betrokken afdelingen binnen de gemeente. We schakelen een externe adviseur in voor specifieke onderwerpen en een second-opinion op het plan.

6. Inspraak

Onderwerpen voor inspraak

Voor burgers en ondernemers van Nijmegen kunnen met name de volgende punten van belang zijn om zich over uit te spreken:

1. de vraag of en zoja de mate waarin de gemeente in de toekomst regenwater wil blijven afkoppelen van het vuilwaterriool en regels hierover aan burgers wil opleggen;
2. de verdeling van verantwoordelijkheden bij de zorg voor problemen door grondwaterstanden tussen gemeente en particulier in algemene zin.

Inspraak over de heffingsgrondslag voor de rioolheffing is niet mogelijk bij de inspraak op het ontwerp-GRP. Dit valt onder de inspraakprocedure voor de rioolverordening, die jaarlijks wordt vastgesteld door de raad.

Belanghebbenden voor inspraak

Iedere burger en ieder bedrijf uit Nijmegen kan inspreken op het ontwerp-GRP.

Tijdstip van inspraak

Burgers en ondernemers kunnen hun mening geven over het ontwerp-GRP. Inspraak hierover is voorzien in juni 2009.

Wijze van inspraak

Inspraak over het ontwerp-GRP vindt schriftelijk plaats.

Het ontwerp-GRP wordt ter inzage gelegd in het Open Huis en geplaatst op de gemeentelijke website. Via een aankondiging op de gemeentepagina van De Brug en de gemeentelijke website worden burgers en bedrijven hierop geattendeerd.

Via de interactieve publiekstentoonstelling 'Het riool leeft' van de stichting Rioned willen wij burgers wijzen op de start van de inspraakprocedure in juni 2009.

Bij het voorleggen van het definitieve GRP aan de raad stelt het college voor hoe om te gaan met inspraakreacties van burgers en adviezen van waterschap en provincie.

Het definitief GRP wordt ter inzage gelegd in het Open Huis en geplaatst op de website.